

Posudek oponenta závěrečné práce

Autor závěrečné práce: Barbora Šváchová

Název práce: Rytmus jako múzický faktor ve výtvarném vyjádření v předškolním věku

Vedoucí závěrečné práce: Mgr. Helena Kafková, Ph.D.

Oponent závěrečné práce: Mgr. Magdalena Novotná, Ph.D.

Obor: Učitelství pro MŠ

Akademický rok: 2023/2024

Obsah a cíl práce

Bakalářská práce Barbory Šváchové je interdisciplinární. Zabývá se rytmem jako hudebním a výtvarným problémem a rozvojem rytmického citění dětí. Zkoumá možnosti vizualizace hudebního rytmu v mateřské škole. Problematiku opírá o poznatky o hudebním vývoji dětí a vývoji dětské kresby. Zabývá se vztahem výtvarného umění a hudby, výtvarné a hudební výchovy a pokouší se o jejich syntézu.

Struktura práce (členění kapitol, logická provázanost)

Text je strukturovaný, avšak význam některých teoretických částí je ve vztahu k praktické a výzkumné části méně zřetelný.

Věcné zpracování (teoretické a metodologické zakotvení, náročnost tématu, inovativnost, přínos práce, formulace závěrů)

Autorka vybrala některá tradiční, ale adekvátní teoretická východiska, za logický považují výběr kontextu hudebního vývoje dítěte a vývoje dětské kresby. Pokus o jejich porovnání (kap. 2.1.4) považují pro text za nadbytečný, jedná se spíše o „srovnání myšlenek“ autorky, nikoli o relevantní teorii. Silnou stránkou práce je důraz na propojení uměleckých disciplín a interdisciplinaritu, které autorka též pedagogicky využila. Snažila se překonat povrchní spojování oblastí, před nimiž též správně varovala (s. 9). Rozpracování souvislosti VV a HV považují obecně za přínosné.

Podrobné uvedení konceptů, jako jsou výtvarná otázka, výtvarný úkol, výtvarné činnosti či kritéria hodnocení považují též za nadbytečné. Jakkoli s nimi autorka pedagogicky zachází, jejich podrobná formulace nepřispívá k zodpovězení výzkumné otázky.

Za nesrozumitelnou považují kapitolu 2.4.1.1 *Oborový kontext a jeho analýza*, v níž je s odkazem na řeckou myšlenkovou tradici řeč o devíti múzách. V tomto smyslu kladu jednu z oponentských otázek.

Východiskem pro navržené výtvarně-hudební aktivity je umělecká tvorba Olgy Karlíkové a Inge Koskové. V kapitole 2.6.2 jsou povrchně zmíněni také další umělci. Autorka uvedla, že výtvarná inspirace sloužila zejména učitelce (jí samotné) při plánování. Domnívám se, že v takovém případě v práci chybí osobní náhled na uvedené dílo autorek Karlíkové a Koskové tak, aby bylo zřetelné, jak s nimi autorka jako učitelka zacházela a aby bylo možné posoudit, jak se otiskly v práci dětí a jak (nepřímo) ovlivnily jejich učení.

Bakalářská práce přináší jednoduchý, praktický, čtyřdílný návrh výtvarně-hudební činnosti, který autorka dokázala realizovat a podrobně reflektovat. Činnosti odpovídají záměru, vytvářejí logicky sestavenou řadu. Nejzajímavější poznatky přinesla činnost č. 3 *Změna tempa a hybnosti*. Bylo by zajímavé uvažovat o příčinách uvedených reakcí dětí. Aktivity byly pečlivě reflektovány na základě přesně vymezeného Schönova reflektivního modelu. Činnost č. 4 nepovažují za zcela uspokojivě reflektovanou, nebyl zformulován jasný závěr ohledně rozvoje grafického znaku. Schönův model byl využit pouze částečně. Chybí časové fázování ve smyslu reflection-on-action a reflection-on-action-on action.

Výzkumný problém byl vymezen zřetelně. Výzkumné otázky byly formulovány takto: Jaké postupy vedou k propojení grafomotorické činnosti a rytmu u dítěte předškolního věku? Dokáže dítě graficky znázornit a vystihnout zadaný rytmický útvar? Projeví se změna ve vnímání rytmu, tempa a hybnosti ve výtvarném projevu? Vystihuje výtvarná podoba charakter rytmu? Metodologický postup zúčastněného pozorování považuji za adekvátní vzhledem ke zvolené výzkumné otázce. Vzhledem k aktivitě č. 3 by bylo zajímavé uvažovat o videozáznamu či propojení audiozáznamu s kresbami dětí. Autorka dodržela a popsala etiku výzkumu.

Formulované závěry nepovažuji za příliš objektivní: „*Víme, že vizuální reprodukce je možná (viz. Olga Karlíková, Inge Kosková a další, str. 14) a nyní víme, že je možná i u dítěte předškolního věku... Z hlediska reflexe jsem poznala, že ne všechno, co si pedagog naplánuje, je reálné.*“

Správnost citace a odkazů na literaturu

Autorka využila množství odborných zdrojů z různých teoretických disciplín. Jejich citace však není jednotná a není vždy formálně správná (s. 2, 3, 6, 7, 9, 14 aj.). V seznamu literatury chybí některé citované položky, jinde jsou nepřesnosti v dataci. Autorka se snažila využívat odbornou terminologii. Kapitulu 2.4.1.1. považuji za terminologicky (i obsahově) spornou.

Grafické, formální a jazykové zpracování

Text naplňuje nároky kladené na bakalářskou práci z hlediska svého rozsahu. Až na drobné chyby je gramaticky a stylisticky správný. U fotografií postrádám podrobnější popis.

Otázky oponentky:

- 1) Na straně 11 čteme: „*V tomto kroku je vhodné vycházet z analýzy múz. (Kafková, 2019)*“. V uvedeném titulu však není o múzách zmínka. Vysvětlete, co je „múzická analýza uměleckého díla“ a co je myšleno múzickými principy ve vztahu k dílu Olgy Karlíkové a Inge Koskové. Dále vysvětlete, jaký vztah má tato teorie k obsahu a závěrům práce.
- 2) Vysvětlete, proč je dobré, dokáže-li dítě graficky znázornit a výtvarně vystihnout rytmický útvar.

Doporučuji k obhajobě

Datum
Vimperk, 26.8. 2024

Podpis
Magdalena Novotná